

ЗАКЉУЧАК

Основни суд је стварно надлежан за суђење у спору за накнаду штете коју запослени проузрокује послодавцу на раду, без обзира на вредност предмета спора.

Образложење

Одредбом члана 163. Закона о раду уређена је одговорност запосленог за штету коју је на раду или у вези са радом проузроковао послодавцу. Према тој одредби, запослени је одговоран за штету коју је на раду или у вези с`радом, намерно или крајњом непажњом, проузроковао послодавцу у складу са законом (став први); постојање штете, њена висина, околности под којима је настала, ко је штету проузроковао и како се накнађује утврђује послодавац у складу са општим актом, односно уговором о раду (став пети); ако се накнада штете не оствари у складу са одредбама става 5. тог члана, о накнади штете одлучује надлежни суд (став шести).

Стварна надлежност судова регулисана је Законом о уређењу судова. Одредбом члана 22. наведеног закона, поред осталог, прописано је: да основни суд у првом степену суди у грађанско-правним споровима ако за поједине од њих није надлежан други суд и води извршне и ванпарничне поступке за које није надлежан неки други суд (став други) и да основни суд у првом степену суди у стамбеним споровима; споровима поводом заснивања, постојања и престанка радног односа; о правима, обавезама и одговорностима из радног односа; о накнади штете коју запослени претрпи на раду или у вези са радом; у споровима поводом задовољавања стамбених потреба на основу рада (став трећи). Према члану 23. став 1. тог закона, виши суд у првом степену, између осталог, суди у грађанско-правним споровима кад вредност предмета спора омогућава изјављивање ревизије (тачка 7) и у споровима поводом штрајка; поводом колективних уговора ако спор није решен пред арбитражом (тачка 8).

Из изложеног следи да спорови у области рада (спорови из радног односа) нису обухваћени појмом грађанских спорова већ су издвојени у посебну групу. Правна теорија ово издвајање образлаже тако што се материјално-правни односи у којима ти спорови настају, по својој правној природи разликују од оних који се традиционално називају грађанским. У том контексту, код грађанских спорова се стварна надлежност одређује према вредности предмета спора, али се тај критеријум не примењује на спорове из радних односа јер то нису грађанско-правни спорови. У тим споровима се о стварној надлежности суда одлучује према предмету спора. Спор између послодавца и запосленог, ради накнаде штете коју запослени проузрокује на раду, је спор о правима, обавезама и одговорностима из радног односа и он је у надлежности основног суда, без обзира на вредност предмета спора.

(Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 9.5.2023. године)